WROOV

Regionale Bevriezing

korte uitleg van de systeemaanpassing

herzien per augustus 2008

Inhoud

1. WROOV Regionaal Bevriezen 4
2. Waarom is de systeemaanpassing van WROOV Regionaal Bevriezen nodig? 5
3. Hoe ziet de methode van WROOV Regionaal Bevriezen er uit? 7
4. Wanneer start WROOV Regionaal Bevriezen? 12
5. Wanneer stopt de verdeling via WROOV? 13
6. Mogelijkheden tot aanpassing van de verdeling (onderhoud) 14
7. Hoe kom ik aan informatie over de actuele stand van zaken rond WROOV Regionaal Bevriezen? 16
8. Bezwaar 17
9. Afstemming implementatieplannen ov-chipkaart en WROOV 17

1. WROOV Regionaal Bevriezen

Deze brochure bevat een korte uitleg van het nieuwe systeem WROOV Regionaal Bevriezen dat vanaf 1 januari 2008 mogelijk is en in de duale fase met de uitrol van de ov-chipkaart wordt toegepast.

Ten opzichte van de vorige versie (mei ’08) zijn enkele veranderingen doorgevoerd die in de vergaderingen van de Commissie WROOV (17 en 31 juli ’08) zijn bekrachtigd. De inhoudelijk nieuwe passages zijn met een donkerblauwe tekstkleur gemarkeerd.

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend. De methode van verdelen is beschreven in het WROOV Reglement met daarbij als bijlage het WROOV Jaarplan[1]. Daarin zijn de geldende afspraken en regels t.a.v. de verdeling zijn opgenomen.

[1] te verkrijgen via de websites van NEA (www.wroov.nl/info) en VBN (www.vbn-bv.nl)

2. Waarom is de systeemaanpassing van WROOV Regionaal Bevriezen nodig?

Door de overstap in het gebruik van NVB-kaarten naar ov-chipkaarten zullen NVB-opbrengsten dalen en zullen tegelijk de ov-chipkaart opbrengsten stijgen.
Onderstaand voorbeeld laat zien dat de WROOV verdeling nadelig wordt beïnvloed als NVB opbrengsten worden vervangen door kaartgroep (kg) 9 (dus: ov-chip of kartonnen regionale tarieven).

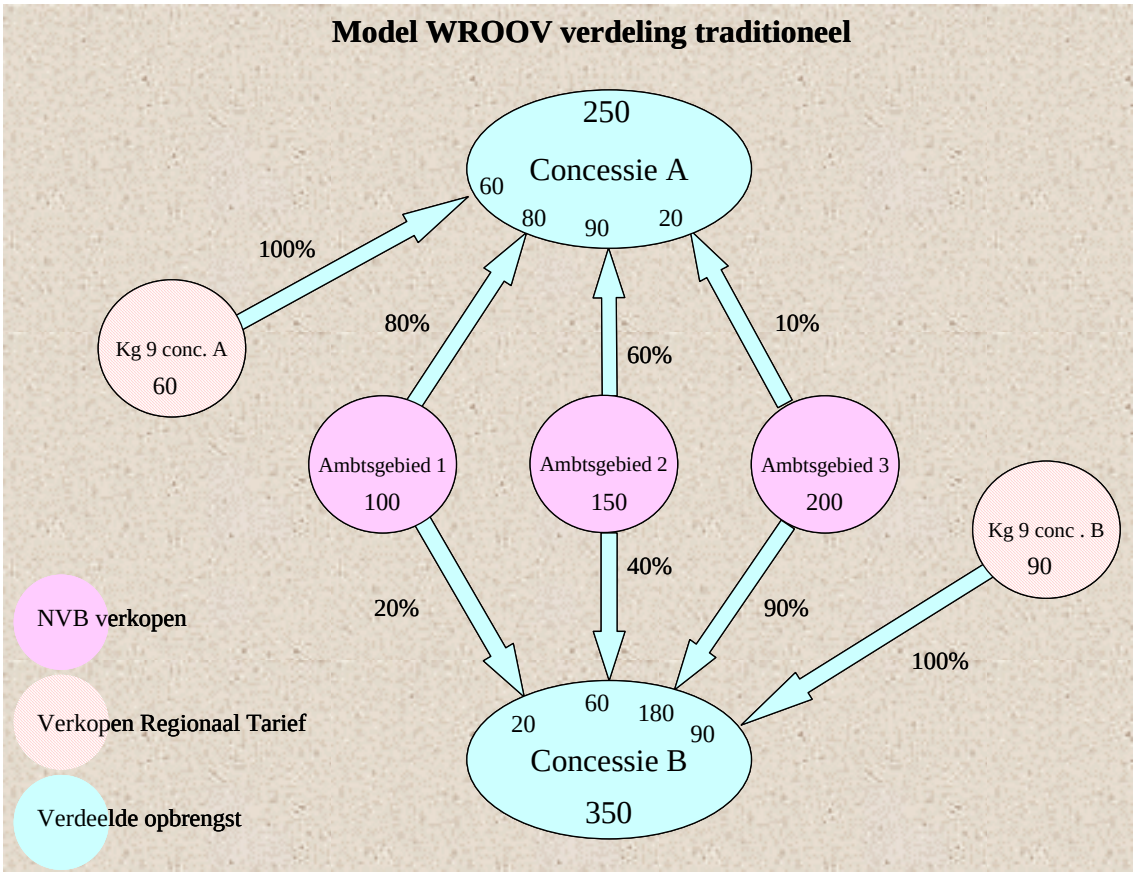

Simulatie: in Concessie B is 50% van de NVB verkopen omgezet naar ov-chip.
Dat leidt tot veranderingen in de verkopen:

WROOV verdeling na simulatie zonder aanpassing sleutels

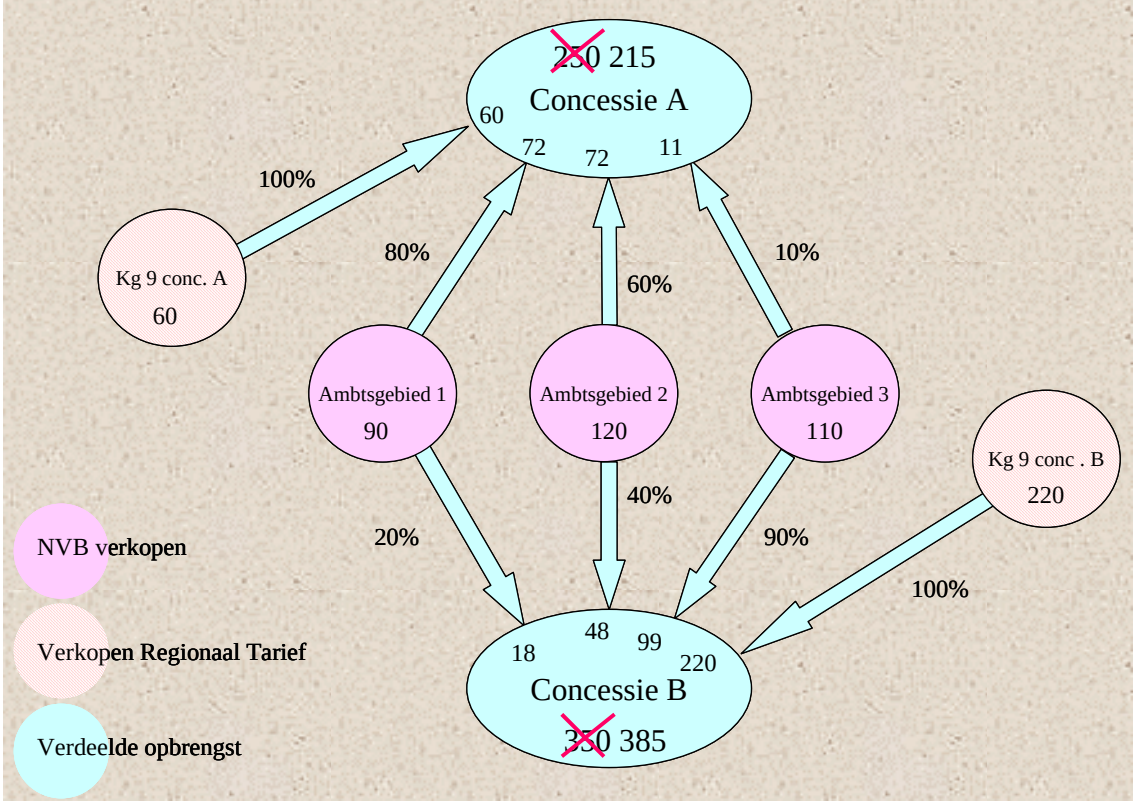

Een verschuiving van NVB verkopen naar de ov-chipkaart betekent in dit voorbeeld dat concessie A er - ten onrechte - op achteruit gaat . De door concessie B veroorzaakte daling van de verkopen in de ambtsgebieden 1 t/m 3 wordt niet gecompenseerd. Je zou ook kunnen zeggen dat WROOV de daling van het NVB via een sleutels over verschillende concessies verdeelt, terwijl de stijging in kg 9 binnen één concessie blijft. Dit leidt dus tot onjuiste verdelingen.

3. Hoe ziet de methode van WROOV Regionaal Bevriezen er uit?

NVB plus ov-chip

De verdeling van het NVB wordt in de duale fase uitgebreid met de regionale tarieven (dus inclusief de opbrengsten van de ov-chipkaart). Dit heeft het grote voordeel dat de verdeling niet meer afhankelijk is van de wijze waarop en het tempo waarin substitutie van NVB naar een regionaal tarief optreedt.

De basisveronderstelling daarbij is dat de opbrengsten uit NVB én regionale tarieven kunnen worden gezien als communicerende vaten. Of het nu om NVB-opbrengsten of om de ov-chipkaart gaat, beide worden samengevoegd en verdeeld.

De som wordt min of meer constant verondersteld en kan dus met een "bevroren" verdeelsleutel worden verdeeld. Dit is de basisgedachte. De nieuwe verdeelmethode is alleen van toepassing tijdens de duale fase waarin opbrengsten vanuit de ov-chipkaart een zekere substantiële omvang hebben bereikt en wordt gehandhaafd tot het moment van stopzetting van het NVB of een nieuw WROOV onderzoek heeft plaatsgevonden.

De voorgestelde oplossing kan gekwalificeerd worden als "de best mogelijke". Een betere methode blijkt niet voorhanden. De methode voorkomt overigens wel grote fluctuaties in de verdeelde opbrengsten.

Regio's

De bevriezing geschiedt niet op het niveau van de huidige ambtsgebieden maar op een geaggregeerd regionaal niveau. Per regio is er een sleutel die de verkopen in die regio verdeelt over de concessies (in WROOV basiselementen genoemd). Bij het bepalen van de optimale regiogrootte is een balans nodig tussen enerzijds het belang om het verwachte substitutie-effect van de NVB-verkopen zo min mogelijk regio overschrijdend te laten zijn (dit pleit voor grote regio's, omdat bij een kleine regio ook een daling van de NVB verkopen zal optreden bij de "buren") en anderzijds het belang om de ontwikkeling in de verkopen (van vooral de regionale tarieven) zo goed mogelijk te kunnen volgen bij de concessies zelf. Een kleinere regio zal de verkoopontwikkelingen nauwkeuriger (per concessie) volgen, maar het substitutie-effect wordt daarentegen juist minder goed opgevangen.

De volgende regio-indeling geeft een redelijke balans en geldt als uitgangspunt.

1. Fryslân
2. Gelderland + Overijssel + Flevoland (excl. Almere) + Twente + KAN
3. Groningen + Drenthe
4. Utrecht + BRU
5. Noord-Holland + Stadsregio Amsterdam + Almere
6. Zuid-Holland + Stadsregio Rotterdam + Haaglanden
7. Zeeland
8. Noord-Brabant + Stadsregio Eindhoven
9. Limburg

Een verdere opsplitsing in subregio's is op zich mogelijk, maar dat geschiedt zodanig dat de andere regio's daarvan geen effect ondervinden.

Bepaling omvang verkopen per regio

Om een verdeling te kunnen maken moeten eerst de verkoopopbrengsten per regio worden bepaald. De regio bestaat uit een verzameling van concessies. Alle verkoopopbrengsten van het regionale tarief (kg 9), alsmede de wagenverkoop van de strippenkaarten (kg 6) welke betrekking hebben op die concessies worden meegenomen. Hieraan worden toegevoegd de NVB verkoopopbrengsten uit die ambtsgebieden welke het grootste aandeel leveren aan (de concessies in) een regio. Tenslotte wordt ook een deel van de landelijke NVB verkoopopbrengsten (jaarkaarten en niet loket gebonden verkoop , zoals via internet bijvoorbeeld) hieraan toegevoegd. Voor jaarkaarten geschiedt de verdeling op basis van de woonplaats van de abonnementhouder. Ook de vergoedingen voor optredende derving van reizigersopbrengsten worden meegenomen in de verdeling. De voorschriften voor de verkoopopgaven zijn verduidelijkt op dit punt.
Studenten OV-kaart en opbrengsten Regiotaxi blijven buiten deze verdeling.

Verdeelsleutel per regio

De regiosleutels worden bepaald op basis van de verdeelde opbrengsten van het laatste kwartaal direct voorafgaand aan de start van de toepassing van de Regionale Bevriezing. In dat kwartaal wordt uitgerekend hoe de verdeling zou zijn als NVB én kg 9 samen worden gevoegd. De sleutels kennen geen onderscheid meer in kaartgroepen (ook niet tussen regionaal tarief en NVB)! Voorts zij opgemerkt dat de regiosleutels ook opbrengsten toekennen aan concessies buiten de regio, al zal dat aandeel relatief gering zal zijn.

Op een drietal punten vindt een (kleine) correctie plaats:

1. Elk kwartaal vindt een kleine correctie plaats voor het seizoeneffect
2. Bij een toename van de kg 9 opbrengsten “verplaatst” een deel van de verkopen van de ene naar de andere regio: in een (buur)regio verdwijnen NVB opbrengsten die in een andere (eigen) regio als kg 9 opbrengst tevoorschijn komen. Hiervoor wordt gecorrigeerd.
3. Het WROOV systeem garandeert minimaal de eigen opgegeven verkoop-opbrengsten (kg 9) als verdeelde opbrengst. De sleutels worden zonodig aangepast om dit te bereiken.

Schema nieuwe WROOV verdeling

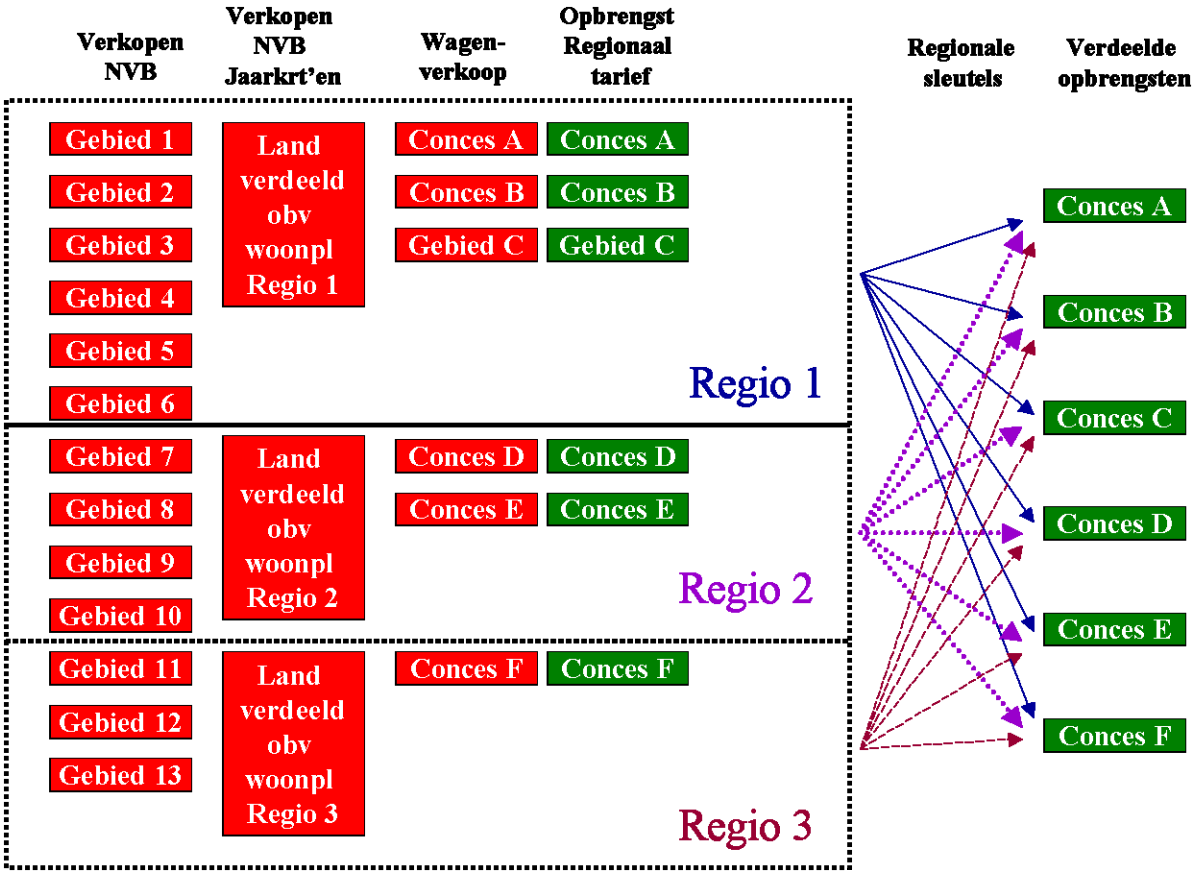

Samenstelling regiosleutel in het eerder gegeven voorbeeld

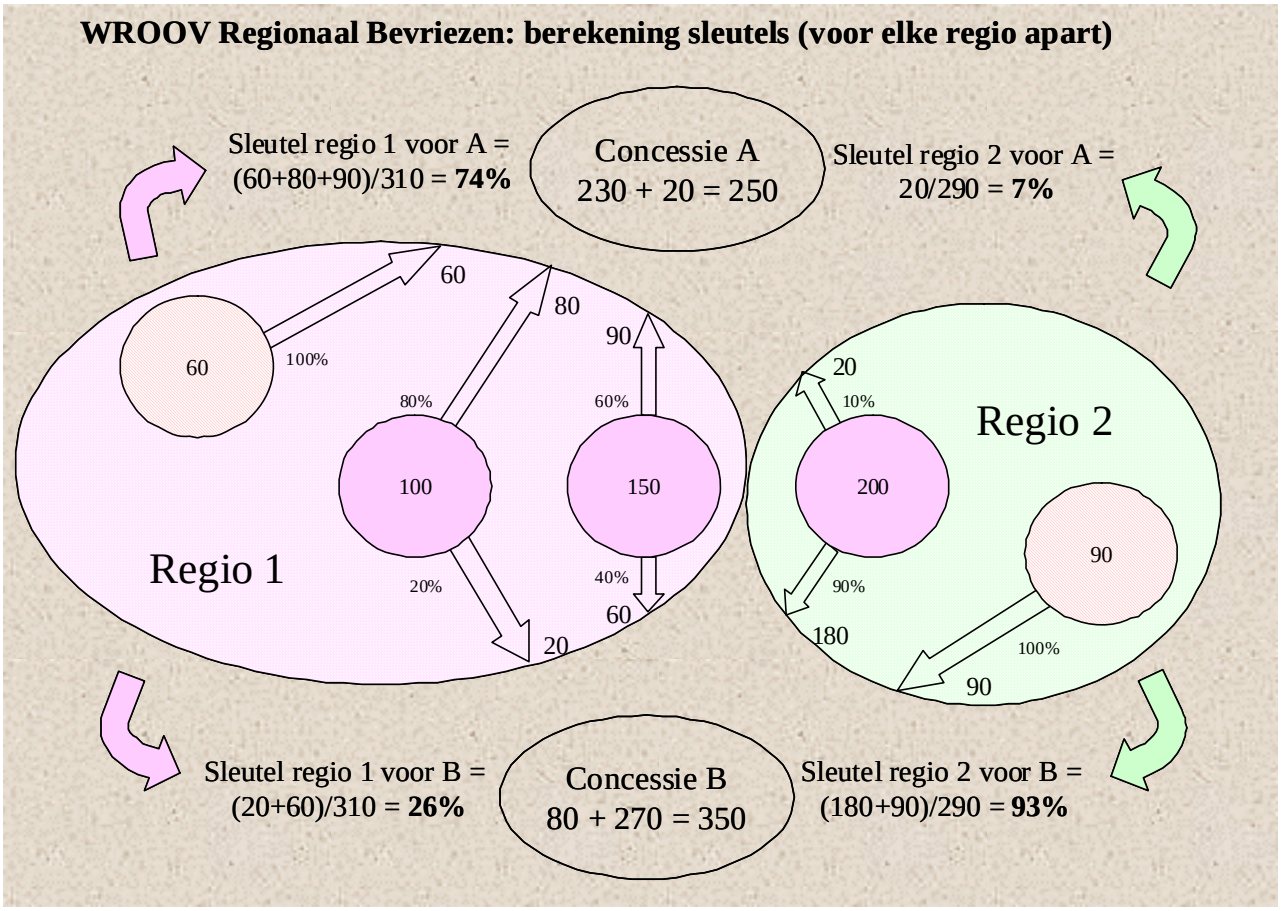

Vaststellen regiosleutels

In de Commissie WROOV worden de specificaties (Nadere Detailleringen genoemd) voor de toe te passen verdeelsleutels van elk kwartaal besproken en vastgesteld. Hier gaat het bijvoorbeeld om de volgende vraagstukken:

- Geven de opgaven van de verkoopontwikkelingen aanleiding tot aanpassingen: is de ontwikkeling van kg 9 structureel/incidenteel of moeten de dervingsvergoedingen in zijn geheel worden meegenomen als verkoopopbrengst?
- In welke regio's moet worden overgegaan op het regime van Regionaal Bevriezen of is een minder "zwaar" middel als onderhoud mogelijk?
- Voldoen de onderhoudsverzoeken aan de gestelde voorwaarden, zijn de onderbouwingen plausibel?
- Zijn er overigens nog verstorende invloeden, waarvoor gecorrigeerd zou moeten worden?

4. Wanneer start WROOV Regionaal Bevriezen?

Het startmoment - altijd de eerste dag van een kwartaal - is dynamisch en kan per regio verschillend zijn. De uitrol van de ov-chipkaart zal immers per regio sterk kunnen verschillen. In feite bestaan er twee WROOV regimes naast elkaar: de traditionele WROOV verdeling van NVB verkopen voor de regio's waar de uitrol nog niet zover is en WROOV Regionaal Bevriezen waarmee alle verkopen worden verdeeld indien in een regio de omvang van de substitutie van NVB naar kaartgroep 9 een bepaalde omvang heeft bereikt. Een maat voor het bepalen van het startmoment is de nauwkeurigheid van WROOV.

Een eenduidige maatstaf voor het bevriezen is echter niet te geven. Daarom is afgesproken bij elk kwartaal de volgende stappen te doorlopen:

stap 1. Selectie van concessies waarvoor kaartgroep 9 sterk is gestegen t.o.v. de periode van de laatste WROOV meting. Een sterke stijging is een toename van meer dan 5% voor de grotere concessies en deze waarde neemt toe naargelang de concessie kleiner is.

stap 2. Van de in stap 1 geselecteerde concessies wordt na een analyse van de verkoopontwikkeling ingeschat of vertekening in WROOV verwacht kan worden en of het hier om een structurele groei gaat (of dat er bijvoorbeeld sprake is van een administratieve correctieboeking).

stap 3. Op basis van voorgaande stappen wordt de Commissie WROOV een voorstel gedaan voor het bevriezen van een of meer regio's. Eventueel kan de Commissie WROOV, ingeval van incidentele verkoopontwikkelingen, besluiten tot afzonderlijk onderhoud.

Er is nog een andere mogelijkheid dat een regio bevriest. Dat heeft te maken met de 'verchipping' van week- en maandsterabonnementen. De plaats van verkoop kan door de 'verchipping' verschuiven (naar verkooppunten waar een chipkaart bij het abonnement kan worden verkregen dan wel opladen mogelijk is). Hierdoor kan een ongewenste vertekening optreden.

Voorafgaand aan de start van een regionale bevriezing zal daarom vanaf het kwartaal dat voor een concessie geldt dat kwartaalopbrengst van de verchipte kg 2/3 verkopen t.o.v. de laatste WROOV meting met meer dan 10 % is toegenomen een partiële regiosleutel voor alleen de kaartgroepen 2/3 worden toegepast.

5. Wanneer stopt de verdeling via WROOV?

Na een nieuwe WROOV meting “ontdooit” in principe alles weer en in het eerste kwartaal volgend op die meting wordt gekeken welke regio’s (eventueel opnieuw) bevroren moeten worden.

Definitieve stopzetting van de verdeling via WROOV kan als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- ✧ een beëindiging kan alleen ingaan op de eerste dag van een kwartaal;
- ✧ een beëindiging kan alleen gelden voor een (ongedeeld) basiselement of meer basiselementen (de regiosleutels worden dan aangepast);
- ✧ een beëindiging kan alleen plaatsvinden als daartoe een verzoek door een DO of vervoerder wordt gedaan.

Bij het beëindigen zal een aantal specifieke aspecten in WROOV worden beoordeeld wat kan leiden tot een eindafrekening naderhand!
Na beëindiging wordt logischerwijs géén (NVB of andere) verkoopopbrengst via WROOV toegedeeld. Dat geldt dus ook voor de verchipte sterabonnementen die als regionaal tarief nog met WROOV worden verdeeld.

6. Mogelijkheden tot aanpassing van de verdeling (onderhoud)

Omdat er sprake is van twee naast elkaar bestaande verschillende regimes van de WROOV verdeling (traditioneel en Regionaal Bevriezen) zijn er in feite ook verschillende soorten onderhoud. Hieronder zijn de mogelijkheden voor onderhoud kort geduid.

	Aanleiding	Mogelijk onderhoud WROOV Traditioneel	Mogelijk onderhoud WROOV Regionaal Bevriezen
I.	Mutaties in samenstelling basiselementen	Tussentijdse overdracht van lijn(del)en mogelijk indien herkenbaar binnen WROOV enquêtes	Idem
II.	Nieuwe vervoerder bij concessie	Omzetting basiselement naar nieuw nummer	Idem
III.	Mutaties geldigheid of modellen NVB	Bij stopzetten geldigheid op lijnen bij interliners, buurtbussen, trein en nachtvervoer.	Idem én Bij stopzetting acceptatieplicht (delen van) NVB vanwege invoering ov-chip.
IV.	Verstoringen bij uitvoering ov	Mits substantieel van aard (bijv. minimaal 3 dagen staking of 5 dagen stiptheidsacties).	Idem
V.	NS-aandeel in wagenverkoop	Bij wijziging acceptatie NVB op NS lijnen.	Idem
VI.	Gratis of goedkoop OV	Meldplicht van nieuwe experimenten/projecten. Onderhoud bij substantiële omvang.	Apart onderhoud is niet nodig, omdat dit wordt ondervangen door de opgaven van de vergoedingen voor derving.
VII	Verrekening jaarkaarten bij concessieovergang	Niet meer mogelijk na 1 juli 2007.	Idem

	Aanleiding	Mogelijk onderhoud WROOV Traditioneel	Mogelijk onderhoud WROOV Regionaal Bevriezen
VII	Groei kaartgroep 9	Tot 1 januari 2008 door afzonderlijk onderhoud bij substantiële groei.	Na 1 januari 2008 in principe door toepassing Regionale Bevroren sleutels. Uitzonderingen te beoordelen door Commissie WROOV
IX.	Invoering ov-chipkaart	Tot 1 januari 2008 door afzonderlijk onderhoud.	Valt na 1 januari 2008 onder de toepassing Regionale Bevroren sleutels.
X.	Overige	Geen onderhoud mogelijk	Alleen onderhoud bij onderbouwde aanvraag (en is aangetoond[2] dat de regionale sleutels niet meer tot goede uitkomsten leidt). Er gelden voor het honoreren van dit type onderhoud drempelbedragen.
XI.	Herverdeling tussen concessies binnen een overheid	Decentrale bevoegdheid bij omzetneutrale herverdeling tussen concessies binnen overheid na afstemming met betrokken vervoerders.	Decentrale bevoegdheid bij omzetneutrale herverdeling tussen concessies binnen overheid of regio na afstemming met betrokken vervoerders en overheden.

[2] Er komt binnenkort een “kookboek” beschikbaar waarin verschillende voorbeelden zijn uitgewerkt en als handvat kan dienen voor onderhoudsaanvragen.

7. Hoe kom ik aan informatie over de actuele stand van zaken rond WROOV Regionaal Bevriezen?

Op de website www.wroov.nl/info zal actuele informatie worden geplaatst over zaken als:

- welke regio's zijn bevroren?
- welke regio sleutels zijn van toepassing?
- welk onderhoud is aangevraagd?
- welke meldingen zijn gedaan?
- de ontwikkeling van de verkopen en de verdeelde opbrengsten.

Uiteraard zal ook InfOView informatie verschaffen over de verdeelde opbrengsten voor uw concessies of vervoergebied.

Een centrale rol is weggelegd voor de Commissie WROOV. Daar vindt overleg plaats over onderhoud en de onderhoudsregels. Uw vertegenwoordiger kan u dus ook informeren, en andersom!

Tenslotte is de WROOV uitvoeringsorganisatie uiteraard bereid uw overige vragen te beantwoorden.

8. Bezwaar

Tegen de besluiten van de Commissie WROOV bij het onderhoud onder het regime van WROOV Regionale Bevriezing bestaat de mogelijkheid van het aantekenen van bezwaar. Een belanghebbende decentrale overheid of vervoerder kan binnen 7 werkdagen na bekendmaking van de besluiten van de Commissie WROOV een verzoek tot geschilbeslechting neerleggen bij de WROOV-Geschillencommissie. Er zal gevraagd worden welke partijen gehoord willen worden. De commissie zal een bindende uitspraak doen welke niet voor “beroep vatbaar” is.
Dit laat onverlet dat de Commissie WROOV zijn uiterste best zal doen zorgvuldige besluiten te nemen. Het is van belang dat alle vertegenwoordigers dus goed voeling houden met hun achterban. De consequentie van een verzoek tot geschilbeslechting is dat het proces van verdelen voor de regio’s in kwestie praktisch gesproken stil komt te liggen, al kan de bevoorschotting wel gewoon doorgang vinden. Het verzoek is mede daarom terughoudend om te gaan met deze mogelijkheid van bezwaar.

9. Afstemming implementatieplannen ov-chipkaart en WROOV

Het is van groot belang dat de verdeling in WROOV een goede afspiegeling vormt van het reis- en koopgedrag. Door de invoering van de ov-chipkaart zal dat snel kunnen veranderen. Derving of juist groei kan een gevolg zijn. Acties om de ov-chipkaart te promoten kunnen dat nog eens versterken. Grijs- en zwartrijden worden teruggedrongen. Het is dus zaak dit goed af te stemmen met de WROOV uitvoeringsorganisatie.

meldplicht

Alle beslissingen van een concessieverlener welke van invloed kunnen zijn op de verdeling van de verkoopopbrengsten (NVB én kg 9) dienen door de decentrale overheid per omgaande te worden gemeld aan de WROOVuitvoeringsorganisatie.
Dit doet zich dus voor bij beslissingen zoals:

- het toestaan van de ov-chipkaart in de markt, mogelijkerwijs gericht op bepaalde doelgroepen;
- het vaststellen of bijstellen van tarieven voor de ov-chipkaart;
- promotie-campagnes;
- belangrijke uitbreidingen van het verkoopnet ov-chipkaart;
- belangrijke sluitingen van de NVB-verkooppunten.

De WROOV-uitvoeringsorganisatie maakt deze meldingen bekend via de (besloten) website www.wroov.nl/info. Doel hiervan is andere overheden en vervoerders attent te maken op eventuele gevolgen voor de opbrengstverdeling.

De WROOV-uitvoeringsorganisatie beoordeelt de meldingen op mogelijke gevolgen voor de WROOV-verdeling. Indien onderhoud aan de orde is of mogelijk aan de orde kan zijn, volgt overleg met betrokken organisaties. Het resultaat hiervan kan een verzoek voor onderhoud door de decentrale overheid of het vervoerbedrijf zijn. Het resultaat kan ook zijn op een later nader te bepalen moment te overleggen zodra er meer zicht is op de gevolgen. De resultaten worden steeds gemeld in de Commissie WROOV.

Commissie WROOV

In deze commissie vindt overleg en besluitvorming plaats over onderhoud, uitzonderingen op en aanpassingen in het WROOV Jaarplan. Het is dus aan te raden goed contact te onderhouden met uw vertegenwoordiger.

Directe afstemming

Uiteraard is directe afstemming de WROOV uitvoeringsorganisatie (NEA, VBN, Postkantoren BV en V&W) nuttig. In workshops zal de werking van WROOV worden beschouwd. Ook zal de WROOV uitvoeringsorganisatie regelmatig op bezoek (kunnen) gaan in de regio's.